

Fecske

Megvalósult a Magyar Kormány támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
KÖZMŰVELISÉGI ÁLLAMTITKARSÁG

A HELYI KÖZÖSSÉG HÍREI

- a kommunális vállalattal közreműködve igyekszünk időben elvégezni településünkön az úgynevezett tavaszi nagytakarítást, és az elmúlt időszakban felmerült gondokat orvosolni.

- 2 db fekvőrendőr került kihelyezésre a JNH utcában, a Kultúrotthon és a Színház előtti szakaszra, tekintettel arra, hogy az intézményekről lévén szó, ezt a törvény is lehetővé teszi, valamint az a tény, hogy jelentős

számú gyalogos-főleg gyermek közlekedik itt.

- mint minden év „első Fecskéjében”, úgy az ideiben is, megkérném településünk lakosait, hogy a házaik előtti fákat, bokrokat a tavaszi metszés keretein belül, alakítsák ki olyan formára, hogy az úttest és a járda felé lelógó, belógó ágak ne akadályozzák a gépjármű,mezőgép forgalmat és a gyalogos közlekedést, valamint, az elektromos vezetékek ALATT

(véletlenül sem a vezetékek közül!), hogy ne nőjenek abba bele.

Az elkövetkező időszakban várható a kommunális felügyelő és az áramszolgáltató szakemberei által a terepi helyzet felmérése és ahol szükség mutatkozik rá, elrendelik a gallyazást. A félreértések és szükségtelen konfliktusok kialakulása végett, cselekedjünk jó házigazda módjára. Megértésüket és közreműködésüket előre is köszönjük.

- folyamatban van a Helyi közösség 2024-as munkatervének a kidolgozása, melyben az általános feladataink mellett helyet foglalnak mindenképpen azok a projektek, melyek a vízhálózat teljes körű felújítását, utcák további aszfaltozását és útpadka nyesést, központrendezést (amint azt a szennyvízelvezető hálózat munkálatai lehetővé teszik), tér kialakítást a nyári színpad körül, esővíz elvezető árkok tisztítását közterületeken, stb. tartalmazza.

Juhász Attila

A Gazdakör hírei

A Gazdakör örömmel bejelenti az előttünk álló eseményeket, amelyek a környezetvédelem és mezőgazdaság iránt érdeklődő közösségünk számára kínálnak fejlődési lehetőségeket. Az alábbiakban részletesen ismertetjük a tervezett programjainkat a Februári hónapra:

Fásítási Akció - Zöld Lépés a Közösségért

A Gazdakör rendkívül nagyszabású fásítási akciót szervez, amely mérföldkő egyesületünk életében. Az idei évben az eddiginél nagyobb fásítási akciót szervezünk ahol összesen 800 darab akác- és 400 darab nyárfát ültetünk el. A kezdeményezés célja az

erdősítés pozitív hatásainak kihasználása, beleértve a környezetvédelmet és a biodiverzitás megőrzését településünkön. A fásítási akcióban való közreműködésben partnerként részt vesz a Kishegyes Község Mezőgazdasági Osztálya, a bácsfeketehegyi Helyi Közösség és a bácsfeketehegyi Vadászok Egyesülete. Az erdősítés nemcsak esztétikai értékkel bír, hanem számos környezetvédelmi előnnyel is jár!

Téli Mezőgazdasági Előadások

A kultúrotthonban szerdánként 18.00 órától kerül sor téli mezőgazdasági előadásokra, melyek a következő témákat ölelik fel:

2024.02.07. - Kalászosok Növényvédelme

Előadó: Szilágyi László, a BASF területi képviselője

2024.02.14. - Egérkárok Csökkentése

Előadó: Sihelnik József a topolyai Arcus Környezetvédő Egyesülettől

2024.02.21. - Mezőgazdasági Szakszolgálat Beszámolója

Előadó: Topolyai Mezőgazdasági Szakszolgálat munkatársai

2024.02.28. – Növényvédelmi kihívások a mezőgazdaságban

Előadó: Bagi Ferenc, növényvédelmi szakember

Az előadásokon való részvétel ingyenes, és mindenkit szeretettel várunk. Az események részletes információit a Gazdakör irodájában szerezhetik be az érdeklődők.

Disznótoros Bál

Az idei évben is megrendezésre kerül a hagyományos Disznótoros Bál a Kultúrotthonban. A rendezvény időpontja 2024. február 17. szombat, ahol vendégeinket 19.00 órától várjuk egy felejthetetlen este keretében. Szeretettel várunk mindenkit, hogy együtt ünnepeljük és élvezzük az ízletes fogásokat és a kulturált szórakozást. A részletekért és helyfoglalási lehetőségeikért kérjük keressék fel Juhász Árpád falugazdát a Gazdakör irodájában vagy a 069-5565626 telefonszámon. Várjuk Önöket szeretettel, hogy együtt emlékeztessék tegyük ezt az estét!

A Kozma Lajos Könyvtár hírei

A téli szünetben átadtuk Betűfalók pecsétgyűjtő játékunk díjait. Az ovisoknál a legtöbb pecsétet Berger Dorina gyűjtötte össze, az alsósoknál Molnár Sándor, a felsősöknél pedig Kormányos Dorina. Gratulálunk nekik! Akik nem tudtak eljönni, a könyvtárban átvehetik a részvételért járó emléklapot. Elkészítettük az

új pecsétgyűjtőket is. Lehet csatlakozni játékunkhoz! Minden elolvasott könyvért és rendezvényeink látogatásáért jár egy pecsét! Gyűjtsd össze te a legtöbbet!

Január 28-án emlékeztünk meg az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc során 1849. január 23-

Pecsétgyűjtő játék

Gyűjtsd össze te a legtöbb pecsétet az idei évben az elolvasott könyvekért és a rendezvényeink látogatásáért! A három legtöbb pecsét összegyűjtött olvasó ajándékban részesül!

án lejátszódott Mári-napi szaladás 175. évfordulójáról. E témában tartott Nagy Tibor történész helytörténeti előadást a bácsfeketehegyi könyvtárban.

Februártól folytatódnak a Ringató foglalkozások is a könyvtárban, péntekenként 17.15-kor Borsodi Patyrek Orsolya vezetésével. Szeretettel várunk minden régi és új érdeklődőt!

ÖKUMENIKUS IMAHÉT A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉGBEN

Köztudomású, hogy január harmadik hetében tartják a különböző felekezetű egyházak az ökumenikus vagy más néven egytetemes imahetet. Ennek az alkalomnak a célja a keresztyének egységéért való közös imádkozás. A gyakorlatban ez úgy valósul meg,

prépost Topolyáról, Nt. Dolinszky Áron evangélikus lelkész Szabadkáról és Nt. Ifj. Csáti Szabó Lajos református lelkipásztor Bácskossuthfalváról. Örömről szolgálta, hogy református híveink mellett szép számban jelentek meg a római katolikus hívek is helyből és

hogy elmennek egymás templomába a különböző felekezetű papok, lelkipásztorok és ökumenikus jelleggel istentiszteletet tartanak. Az idei imahét témája a felebaráti szeretet volt.

Az idei évben ezt a régi gyakorlatot próbáltuk meg újból feleleveníteni és hagyományteremtő szándékkal január 23-26. között megtartottuk az ökumenikus imahetet. A vendég igehirdetők között római katolikus, evangélikus és református lelkészek szolgáltak, mivel ez a három felekezet található meg falunk területén. A szolgálattevők között volt Ft Dr. Kara Nándor római katolikus atya, kisegítő lelkész Kishegyesről, Ft. Mgr. Szakály József római katolikus plébános, címzetes

Kishegyesről is. Minden istentiszteleti alkalom után szeretetvendégségre került sor, amelyre a helybeli

asszonyok nagy mennyiségű sós és édes süteményt adományoztak. Erről a helyről is szeretném megköszönni az asszony testvérek önzetlen és áldozatkész segítségét.

Orosz Attila

Fotók: Pál Károly és Lakatos János

Téli szünidő

Egy sikeres karácsonyi műsor után a megérdemelt pihenés következett a Bácsfeketehegy Magyar Művelődési és Helytörténeti Egyesület szakcsoportjai részére. Egyesületünk tagjai téli szünidőre menve pihenték ki magukat. Legalábbis nagy részük.

A Kónya Táncegyüttes fiatal középiskolás, egyetemista tagokból áll, akik egy új kihívással ismerkedtek meg az iskolaszünidőben. Oktatóik Szakál Nikolett, és Szakács Tamás látva a lelkesedésüket, tenni akarásvukat, illetve képességeiket Magyarország-

ról hívtak el egy oktató párost, így tőlük tanulva, fejlődve menetelhetnek tovább. Békés-megyéből érkezett Bácsfeketehegyre Király Sándor és Szelezsán Rebeka, akiktől méhkeréki román táncokat tanulhattak a fiatalok. Az első lépések elsajátítása után láttuk a fiatalokon a lelkesedést, hisz teljes mértékben más mozgáskultúrát igényel ezen tánc, valamint más ritmikái egységekből felépülő zenei sorokra kellett, hogy mozogjanak, amik egyrészt kihívás is volt számukra, másrészt pedig újdonság. Napi hat órában dolgoztak az oktatók az együttesrel, akik igen kimerültek egy-egy ilyen kétnapos találkozó végére. Ezen táncanyag a táncházmozgalom egyik első táncanyaga volt a 70-es években Budapesten. Sokan ismerik ezen tájegységet, ámbár igazán a szerelmese kell legyen az

ember, hogy teljes mivoltában ismerje ezen táncanyagot, oktatóink ilyenek voltak. A viseletről is beszéltek, csujogatásokat is tanultunk román nyelven,

ami talán kihívás volt az elején a csapatnak, de a végére sikerült ezeket is elsajátítani.

Két alkalommal jártak nálunk az oktatók, igen jól haladtunk, hamarosan egy új koreográfia lesz a gyümölcse a befektetett munkának. Ebben az évben így két új koreográfia is elkészül, igyekszünk egy hosszabb repertoárt összeállítani az Együttesnek, és tervezzük a különféle megmérettetések helyszíneit, külföldi utazásokat, fesztiválokra való részvételt.

Január második felétől viszont szakcsoportjaink a megérdemelt pihenést követően folytatják a munkát. Teljes gőzerővel készül mindenki a soron következő megmérettetésekre, szemlékre.

Szakács Tamás

Újabb Hungarikum-program indul

A BMMHE keretében működő bácsfeketehegyi Értéktár Bizottság 2023-ban pályázott a magyarországi Agrárminisztérium Hungarikum pályázatán, melynek célja a nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatása volt. Szállási szemmel címen készítettünk egy pályázati anyagot, azzal a céllal, hogy felgyűjtsük és rendszerezzük Bácsfeketehegy lakóinak az egykori szállási életformájára vonatkozó adatokat, valamint a kutatással párhuzamosan egy ismeretterjesztési és népszerűsítési folyamatot is megkezdjünk ebben a témakörben. Pályázatunk a tél folyamán zöld utat kapott, tehát a 2024-es évben el is tudjuk kezdeni ezt a munkát.

Fontos tudni, hogy a magyar tanya – kulturális örökség kategóriában – a Hungarikum Bizottság által összeállított nemzeti értékgyűjteményben a kiemelkedő nemzeti értékek között szerepel. Tehát a legmagasabb szintű értékek közé tartozik: hungarikum. Ezen a listán olyan értékek szerepelnek (összesen 150), mint a Vizsolyi Biblia, a székelykapu, a mohácsi busójárás, a Zsolnay és a Herendi porcelán, a Béres csepp vagy Puskás Ferenc életműve. A Hungarikum Bizottság megfogalmazása szerint a „kiemelkedő nemzeti érték: olyan nemzeti érték, amely nemzeti szempontból meghatározó jelentőségű, a magyarságra jellemző és közismert, jelentősen öregbíti hírnevünket, növelheti megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon, továbbá hozzájárul új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez.”

A Szállási szemmel című pályázatunk keretében a magyar tanyai életmód itteni, helyi történetével, jellegzetességeivel szeretnénk foglalkozni, és ebben számítunk minden olyan feketicsi lakos segítségére, akinek ide kapcsolódó információi, emlékei, dokumentumai lehetnek. Ugye a tanyai életmód (nálunk a régebbi szállás kifejezés maradt fenn) az elődeink életét főként az 1880 és 1950 közötti időszakban határozta meg. Nem sok idős ember van már a faluban, aki a gyerekkorát kint töltötte szálláson – sajnos nagyon sokan elmentek már. De most, az utolsó pillanatban még megtehetjük, hogy felkutatjuk a még felgyűjthető emlékeket, és megőrzünk belőle, amit lehet: gondolkodásmódot, életfelfogást, tudást és tapasztalatot. A program célja, hogy ezt rögzítsük, és továbbadjuk. Hiszen az elődök tudása, tapasztalata

nélkül a jövő generációi gyökértelenekké válnak, nem lesz mibe kapaszkodniuk. Ez év februárjában elkezdjük tehát a helyi anyaggyűjtést: házhoz megyünk és meghatározott kérdések segítségével interjúkat készítünk azokkal az emberekkel, akik szívesen megosztják a kérdezővel a szállási emlékeket. Ezúton kérjük az Olvasókat, hogy ha ebben segíteni tudnak bármilyen információval, nyugodtan jelezzék azt a helyi Értéktár Bizottság tagjainál: Sárközi Ottiliánál, Kormos Irénnél, Pál Anikónál, Lódi Csillánál vagy Hajvert Lódi Andreánál. Örömmel várjuk a lehetőséget, hogy beszélhessünk erről a témáról.

Ugyanitt azt is el kell mondani, hogy ez a 2024-es Hungarikum program is lehetőséget ad majd összejövetelekre, visszatánításra, tudásátadásra – a korábbi Ízőrő hétvégékhez hasonlóan. Akkor eleink ételei voltak középpontban, most viszont az állatokkal kapcsolatos tapasztalatok lesznek. Például a hagyományos feketicsi disznó-feldolgozás, a birkanyírás, a gyapjúból készült termékek, a birkapaprikás, a libavágás, a tehének fejése és effélék kerülnek majd elő. Lehetőség szerint különböző korosztályokat célozva, és természetesen addig nyújtózkodva, ameddig a takarónk ér. Egy élő, működő tanyát lenne legjobb létrehozni, persze, vagy inkább százat, de az nem fér bele a pályázatba... Most csak szemezgetni tudunk majd innen-onnan, és esetleg ráirányítani a fiatalok figyelmét néhány dologra, ami elődeink életének szerves része volt.

Tervezünk még egy Facebook oldalt is létrehozni, ahol régi praktikákat tudunk majd megosztani egymással, olyan „Öreganyám/öregapám úgy szokta” módra, itt is várjuk majd az Olvasók hozzászólásait különböző kérdésekben. Ez egy olyan tudásmegosztó felület lesz, ami tág teret enged a hétköznapi hagyományos tudás terén: a folttisztítástól a gyümölcsvédelemig sok-sok téma előkerül majd. Itt arra leszünk kíváncsiak, hogyan oldották meg felmenőink ezeket a dolgokat a régi időkben, a szemétermelés és vegyszerhalmozás előtt. Készül majd egy honlap is, ahol összegyűjtjük a helyi értéktárhoz kapcsolódó anyagokat, erről is értesítjük majd a közösséget.

Ilyesmi várható az idei Hungarikum program keretében – dióhéjban.

H. Lódi Andrea

AMIKOR A SEJTEK NEMET MONDANAK

Február 4. rákos megbetegedések elleni küzdelem világnapja.

„A rákos betegség lényege, hogy a sejtek megbolondulnak, elkezdenek korlátok nélkül szaporodni, elfelejtenek meghalni, és mint a mesében a Kis Gömböc, növekedésük közben elpusztítanak mindent.” Erdős Attila

A rákellenes küzdelem világnapja február 4. Ezen a napon írták alá Párizsban (2000-ben), a betegség elleni világméretű összefogásra felszólító dokumentumot. Felhívja a figyelmet: a rák elleni küzdelem nemcsak orvosi feladat, hanem az egyén, és a társadalom közös ügye is, hiszen a rák a második vezető halálozási ok világszerte. Magyarország élen jár a daganatos megbetegedések okozta halálozásban, 2021-ben (a KSH adatai szerint) 30 593-an haltak meg rosszindulatú daganat következtében, Szerbiában is ijesztő a helyzet, tavaly (2022-ben) több, mint 42000 betegedtek meg daganatos betegségben, 20.767 személy bele is halt ebbe a betegségbe (2020-évi adat). A nőknél mindenekelőtt az emlő-, méh-, epehólyag-, vese- és vastagbélrák, a férfiaknál pedig a vastagbél-, vese-, végbél-, hasnyálmirigy- és nyelöcsőrák a leggyakoribb daganatos megbetegedés.

„És teremtette isten az embert az ő kép-mására.” 1móz 1:27, “Akkor megalkotta az isten az embert a föld porából és lehelt az orrába éltető lelket, és az ember lett élőlényé.” 1móz 2:7.

Ma pontosan tudjuk, hogy az emberi test nagyrésze vízből (65%), szénből (18%), hidrogénből (10%) és nitrogénből (3%) áll, e mellett más összetevőkből is, mint kalcium, foszfor, magnézium stb.

Ha ezeket az anyagokat kereskedelemben szereztük volna “beszerezni”, vajon mennyibe is kerülne, azaz mennyit ér az emberi test, ha pusztán, mint kémiai anyagok elegyét nézzük. Az eredmény meglepő: körülbelül 160 dollár. (≈20.000 RSD). Az ember értékét nem lehet ilyen módon megbecsülni. A lélek az, amitől többek vagyunk, mint néhány kiló “hús”. Így lesz a lélek az ember valódi értéke, ez tesz minket különlegessé. Életet ad az élettelen fizikai testnek, irányít, gondolkodik, érez. A lelki jelenségek, tehát, igen nagy hatással lehetnek az életünkre, egészségünkre. A legtöbb tünet/betegség valamilyen lelki gondra vezethető vissza, ez a test üzenete, -érdemes időt szánni annak megfejtésére, hogy mit sze-

retne üzenni a testünk. Az összes testi probléma, a szerveinket érintő megbetegedések is feldolgozatlan lelki problémákra vezethetők vissza. A gyógyulás sem lehet a test és a lélek együttes kezelése nélkül. Ha a rákos megbetegedésre gondolunk, érdemes ezen elgondolkodni: Mindannyiunk testében, a számítások szerint, 200.000 rákos sejt van, ami elenyésző mennyiség a többi test-sejt számához viszonyítva. Ehhez még hozzá kell fűzni, hogy naponta hozzávetőleg 100 milliárdnyi sejtünk „születik újjá”, ennyi új sejt pótolja az elhaltakat. A bennünk levő ráksejtek eleve gyöngék, az egészséges testsejtekhez viszonyítva kevésbé tudnak szaporodni. Az ép és erős immunrendszer elég ahhoz, hogy a degenerált és rákos sejteket felismerje és elpusztítsa. Veszély akkor keletkezik, ha az egyén átmenetileg vagy folyamatosan valamely téren gátolja immunrendszerét. Ilyen gátlás lehet a hibás lelki magatartás: stressz, lelki megterhelés, elkeseredés, gyűlölet, harag, magány, mértéktelen szomorúság, depresszió, alkohol, kábítószer, stb. Tovább rontja az állapotot a helytelen táplálkozás, a bél mikrobiom állapota, elégtelen légzés, gócos gyuladások a szervezetben, stb. Vannak tehát olyan rákkeltő tényezők, melyek valamilyen hibás lelki magatartásban gyökereznek. Az ilyen magatartásnak is az oka a gyermekkorig nyúlik vissza, hisz attól függ,

(EgészségKalauz): A rákbetegség közös jellemzője: a szabályozatlan sejt szaporulat, a szövetekbe való betörési képesség.

hogya a gyerek milyen ember lesz. Ha konfliktusokkal teli családban nő fel (szigorú, érzelemszegény, távolságtartó, elutasító szülői környezet, infantilis anya, függőségekben szenvedő apa), úgy dönthet, hogy az ellenszenv, a harag kifejezésre juttatása rossz dolog. Úgy dönthet, hogy mindig jónak, kedvesnek, vidámnak kell lenni, amivel lehetetlenné teszi a jogos érdekérvényesítését, gyakran nincs ereje kinyilvánítani negatívérzelmeit, arra törekszik, hogy a környezetet őt mindig jónak lássa. Miután felnő, a személyiségvonásai megmaradnak, ami őt a rák kialakulását elősegítő, illetve a rákot megengedő személyiséggé teszi. Környezetével minden áron igyekszik har-

(Családi Magazin): A családi élet valószínűleg legnagyobb kihívása az elkerülhetetlenül adódó konfliktusok megoldása.

móniában élni, kerüli a viszályokat, veszekedéseket, képtelen nemet mondani, igyekszik mások igényeinek, elvárásainak mindenben megfelelni. Mások érdekeiért képes harcosan kiállni, miközben saját igényeit háttérbe szorítja, nem tartja helyénvalónak, mindenkor alárendeli mások (a család, a barátok, a kollégák, a vállalata) érdekeinek. Ennek a pozitív énképnek a folyamatos fenntartása a beteg érzelmeinek az elfojtásához vezet, ami túl sok energiát von a szervezetétől, és a testnek nem marad elegendő életereje, hogy legyőzze a fenyegető betegségeket. Az immunrendszer legyengül, és végül szabaddá válik az út a ráksejtek szaporodása előtt. Ez akkor következik be, amikor a testünk sejtjei nemet mondanak a további szerencsétlen megküzdési stratégiára és felrúgják a megszokott életmódjukat. A rákos megbetegedés okozó nem kívülről jönnek, mint pl. a vírusok, baktériumok, hanem a test saját sejtjei megváltoztatják magatartásukat, olyan kaotikus, könyörtelen osztódásba kezdenek, sebesen terjednek, melynek magától soha sem lesz vége, mindaddig, míg a gaz-

daszervezet ki nem merül. Az állapot mindaddig nem változik, míg a beteg nem tanul meg nemet mondani és érvényesíteni önös érdekeit.

Ha a beteget szembesítik a daganatos betegségével, szembe kell néznie a fenyegető halállal, át kell értékelnie eddigi életének szabályait. Ha sikerül eldöntenie és meg tudja változtatni viselkedését, előbb-utóbb rájön, hogy nem dől össze a világ, ha felrúgja élete régi szabályait és megváltoztatja viselkedését. Ha nem sikerül magatartásán változtatni és a fenyegető betegség sem elegendő, hogy saját igényüket, érdekeiket mások elé helyezze, miközben titkolja betegségét, megfosztja az immunrendszerét a lehetőségtől, hogy megbirkózzon a betegséggel. Erre gondolni kell minden egyes gyógyításnál, fel kell mindig tenni a kérdést, mit jelent, miről árulkodik a betegség? Ha ennek tisztázása a betegség „legyőzésének” harci mámorában elmarad, elvárható-e a betegség „meggyógyítása”? Lehet-e a kórt úgy meggyógyítani, hogy a betegséghez vezető „hibák” változatlanok maradnak? Vagy igazán lenne Kurt Tepperwein-nak? „Be kell végre látnunk, hogy 'egy embert meggyógyítani' nem annyit jelent, mint a régi állapotot visszaállítani, hiszen éppen az idézte elő a betegséget; a gyógyítás sokkal inkább az öntudat kitágítása, egy új és életigenlő út megválasztása révén érhető el. Amíg ezt meg nem tanuljuk, továbbra is szükségünk van a betegségre.”

Dr. Kasza Bálint

(Női Magazin): „Ha gyakrabban mondasz nemet másoknak, akkor igent mondasz saját magadnak.”

Julian Brass

AKKOR GONDOLKOZZUNK...?

Cui prodest?...

cui prodest? jelentése magyarul: kinek fontos?, kinek használ?, kinek előnyös?

Miért latinul, vagyis régiesen deákul. Először is, mert ma már mindent idegen nyelven, legalábbis angolul, nyafogva színészkedve „kommunikálunk”, mutatva tudásunkat, vagyis helyette butaságunkat. Pedig van egy gyönyörű anyanyelvünk, igaz, csak, nem egész két évszázada a hivatalos nyelvünk, de itt volt addig is, nyakas őseinknek hivatalos használatában a már mindenhol a világon halott, latin, vagyis deák nyelv. Miért? Először is a németre, az elnyomó, utált, császárok mekegésére, nem állt rá a nyelvük, nem használhatták a császárnak ellenséges franciát, az angol meg messze is volt, meg hát, ma sincs a kontinensen, az orosz, az a barbárok nyelve. Hivatalos úri nyelvnek maradt a latin. Tehát, magyarabbak, magyarosabbak voltunk, vagyunk a latin nyelvtudásunk fitogtatásával, tudásával. Igen, magyarok vagyunk, amivel senkinek sem ártunk másságunkkal, igaz törvényesen nem fogadjuk el a világ legújabb „divatját” a liberális demokrácia szexuális másságát, valahogy nekünk a klasszikus demokrácia valahogy jobban „tetszik.” Megjegyezhetjük, hogy mi borzasztóan „modernekek” vagyunk, mivel nyelvünkben nincsenek nyelvtanilag nemek, na, erre varrjanak gombot szuverenitásunk ellenzői, tovább „rágtam” a már lerágott csontot.

Igen, kinek érdeke, pontosabban, kinek és mennyi haszna van ebből a mai, csak nyomdafestéket tűró szavakkal, nem áll rá a nyelvük, helyzetből kimondani a mai igazságo(ka)t.

Az emberek, nemcsak egészségesen a létfenntartásuk miatt önzők, hanem mondhatom, hogy, ahogy a gyermek mondja dacosan, hogy csak, csak, azért is, hogy másnak ne legyen. Ne legyen, vagy legyen neki kevesebb, de a társadalmi létrán, mindig hátrébb legyen. De miért, a válasz, megint csak? Igen, mert, ma már nincs emberség, szolidaritás, szeretet, csak az a harc, hogy más előtt legyünk, akármiben, hogy, a nagy menetében az életnek, mindig a hátunkat lássák, tehát előrébb valók vagyunk, legyünk. A cél ugyanaz, de nem oda sietünk, mellesleg nem is gondolkodunk,

gondolkozunk. Mivel, nem az emberi erények a vezérlő irányvonalak az életünkben a cél, hanem a kimutatható anyagi javak, ezért, mondhatom elvesztünk. A pénznek való hódolás miatt, ma okos emberek a pénzért mondanak nagy butaságokat az igaz hirdetése helyett, és ijesztgetik a kevésbé informált embertársaikat, hogy, ha nem gondolkoznak ők is mint az anyagi javakat imádó felebarátaik, el fognak veszejtetni az örök időkre. Valakiknek az elveszés is dicsőség. Evvel a tudattal az úgy nevezett okosabbak „magasabb” elvekért az ilyeneket feláldozzák, majd utána, mint békehozók elfoglalják a már elesett hősök birodalmát. Még az is megtörténhet, hogy hősiességüket évfordulónként dicsőítik, de már mindenki a „megérdemelt” pozíciójában van. Ha ellenállsz, jutalomból még hős is lehetsz.

Csak egy kis gyáva teremtmény vagyok. Félek. Nem akarok hős lenni, nem kívánom sem szeretteimnek, sem barátaimnak, sem ellenségeimnek.

Kérem, ne ijesztgessenek, nem szép dolog, az emésztésnek is árt, de végképpen a szépségnek. Jönnék, hogy a közeljövőben (nem kell, hogy megérjük) a földnek ennyi meg ennyi lakósa lesz, de azok nem akarnak majd saját jobbulásukkal foglalkozni, hanem a másét fogják kívánni, elvenni.

Meg, hogy semmit sem csinálunk jól („tegnap” még jó volt), így mi lesz az utókorral, utókornak.

Így semmi, nem lesz meg az alkotás öröme, pedig mi csak azt akarjuk, hogy ne kelljen mindenért szenvednie, legyen neki könnyebb.

De, ettől van még jobb lehetőség. Eljön majd a világ vége, végre majd az igazi, és akkor a kiválasztottak eljutnak a szebb jövőbe, mert megérdemlik, a többinek, meg kampec.

Na erre még aludjunk egyet, vagy kinek, hány van osztva és közben akkor gondolkozunk.

P.S. Ukrajna mai helyzete ma úgy néz ki, mintha egy alkoholisták kocsmái fogyasztását a közösség kell, hogy kifizesse.

Bíró Csaba

Küldetésben a gyermekekért

*„Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja,
hogy elveszen egy is e kicsinyek közül.” Máté 18,14*

December és január folyamán nagyon sokat utaztunk a Bábmisszió karácsonyi előadása alkalmával. Idei bábelőadásunk címe „Karácsony a nagyinál”, melyet a Gyermekmisszió munkatársai és fiatal önkéntesei készítettek elő. Hálás a szívünk a következő generációért, akik lassan átveszik a feladatokat, akiket tudunk

tanítani az önzetlen szolgálatra. A mai világban különösen tanulni kell, hogy ne csak magunknak éljünk, ne csak magunk körül forogjon minden. A hálaadás, figyelmesség, segítségnyújtás szerves része kell legyen életünknek. Szolgáljatok az ÚR-nak örömmel, vigadozva járuljatok színe elé! (Zsolt 100,2)
Nagy örömeinkre szolgált, hogy mindenhol nyitott

ajtókra találtunk és vártak bennünket. Igyekeztünk minden alkalmat megragadni, hogy a meghívásoknak eleget tegyünk. Összesen 25 előadásunk volt, melyet 1110 gyermek láthatott Vajdaság szerte. Gyülekezetek, iskolák, óvodák és művelődési házak nyitották meg kapuikat előttünk. Előadásaink voltak Bácsfeketehegyén, Szeghegyen, Kishegyesen, Csantavéren, Piroson, Szenttamáson, Zentán és Maradékon. Bánátban is eltölthettünk 3 napot, ahol 6 településen látogattunk meg gyermekeket: Versecen, Ürményházán, Hertelendyfalván, Torontálvásárhelyen, Padinán és Magyar Ittabén. Hisszük, hogy mindannyiunk lelki épülésére vált a karácsonyi történet és a tanítás. És, ami még fontosabb, találkoztunk egymással, közösségben voltunk egymással. Amilyen nagy szeretettel és öröm-

mel készülődtek a fiatalok és vezetőik, olyan szeretettel és örömmel fogadtak bennünket. Áldásos időszak volt számunkra ez a két hónap. Ilyenkor az ember nem is érzi, hogy mennyire elfárad. Felüdül, mert másokat is felüdít.

Köszönetet szeretnénk mondani mindenkinek, akik segítettek munkánkat és ily módon örömet tudtunk szerezni a gyerekeknek.

Halász Renáta

AZ ELHÍZÁS, MINT ÜZENET

Elhízás elleni világnap - március 4

„Hogy mennyi zsír van bennünk, az nem csak az akaratérőn és a társadalmi nyomáson múlik. Sokkal bonyolultabb a helyzet.”

Stephen O`Rahilly

Száz éve tart a fejlett országok egészségügyi törekvése az elhízás ellen, mégis egyre többen és egyre fiatalabban, egyre jobban elhíznak. Az Európai Unió huszonhét tagállamában élő felnőttek 64%-a, a gyermekek 20%-a túltáplált vagy kövér. A 80-as évek óta Magyarországon 50%-kal több a kövér gyermek. Az egészségügyi kiadások 5–7%-át az elhízás következményeinek gyógyítására fordítják, mégis naponta heten halnak meg a túlsúly következtében Magyarországon. Szerbiában a lakosság 30% túlsúlyos vagy elhízott, mind több a gyermekkori túltáplálás vagy elhízás és, a várokozások szerint, a következő évtizedben ez a szám meg fog kétszereződni.

Az elhízás krónikus betegség, amely „járványos méreteket” öltött és ölt. A túlsúly megelőzi az elhízást, ami még nem jelent nagyobb veszélyt a szervezetre és visszafordítani is könnyebb. A kialakult elhízás már krónikus, visszatérő és egyre súlyosbodó betegség, mely számos további szervrendszeri betegség kialakulásának az előszobája: a magas vérnyomás, a kettes típusú diabétesz, szívbetegségek, daganatos betegségek, a zsírmáj, vérzsíreltérések, stb.

Milyen okai lehetnek az elhízásnak? Miért hízik a modern ember? Miért hízik el az egyik ember és miért nem a másik? Mi hogyan előzhetjük meg az elhízást? Az elhízást genetikai tényezők (főleg a szülők az étkezési és mozgási szokásai), lelki és hormonális okok, a táplálékfelvétel zavara, a bél mikrobiom állapota, továbbá magatartási tényezők váltják ki. Az utóbbi időben mind több jel utal arra, hogy az elhízás sok esetben ugyanis bélbaktériumfüggő.

Ami a genetikai örökséget illeti a szervezetünk gazdaságosan működő biológiai gépezetként fejlődött ki. Őseinknek az éhezés volt a legádázabb ellensége, ahhoz kellett alkalmazkodnia génállományunknak, kevés táplálékkal is be kellett érniük, ha mégis sikerült bármilyen felesleges kalóriához jutniuk, a szervezetük azonnal elraktározta ezt a felesleget zsír formájában, számítva az ínséges időkre. Ez a genetikai örökség

napjainkban is működik, csakhogy megszűnt az ínség, az élelem állandóan rendelkezésre áll, a szervezet pedig most is a felesleget elraktározza, az őskori viszonyokra van optimalizálva. Tovább árnyalja a képet, hogy az agyunk az evolúció során az evés jutalomérzéssel párosult. Ne csodálkozzunk, ha mámorító érzés tölt el bennünket, ha édességet vagy zsíros ételt fogyasztunk. Ma is az evés és a jóllakottság örömezzéssel tölt el bennünket, nem csoda hát, hogy az emberek gyakran nem tudnak ellenállni a féktelen evésnek vagy nassolásnak. Napjainkban folytonos önmegtartóztatásra van szükség, ha karcsúak és egészségesek akarunk maradni!

A mindennapi stresszek mellett, oly kevés jutalmazó érzésben, szeretetben van részünk, nem csoda, hogy evéssel próbáljuk vigasztalni magunkat, ami túlevéshez, elhízáshoz vezet. Az emberek többsége nem azért eszik, mert fizikailag éhes, sokkal inkább megszokásból, jutalomból, valamely lelki éhséget próbálják meg ennivalóval ideig-óráig elhallgatni. Oly sokan vannak az érzelmi evők, akik valamilyen stresszhelyzetet, nehezen elviselhető élethelyzetet próbálnak meg evéssel csillapítani. Ezeknél az evést követően komoly büntudatot éreznek.

Az élelemhiányos korban a pihenés és

(SuliHalo.hu): Elhízás Elleni Világnap: hogy ismerjük és kézben tartjuk saját egészségi állapotunkat.

lustálkodás energiamegtartást jelentett, hiszen őseink csak mozgással tudtak életben maradni, folyton menekülniük kellett: futottak (akár 10-14 km-tis naponta), jöttek-mentek, fára másztak, úsztak, stb. Gépesített világunkban, a táplálék bőségesen rendelkezésünkre áll, a mozgás pedig, nagyjából az asztal és a hűtőszekrény közékorlátozódik. Tovább rontja a helyzetet az a tény, hogy modern embert is igen gyakran nehéz rávenni a mozgásra, hisz még bennünk is működik az ősi energiatakarékos üzemmód adottsága, ami a lustálkodást, testi pihenést helyezi előtérbe.

Az étkezési szokásaink fejezik ki legvilágosabban a test és lélek kölcsönhatásait. A testsúly nem matematikai képlet: lelki egyensúlynak meghatározó szerepe van. Test és lélek kölcsönhatását talán semmi sem fejezi ki oly világosan, mint az étkezési szokások. Vannak azok, akiknek azért esznek, hogy élhessenek és vannak azok, akik azért élnek, hogy ehessenek. Életünkben hatalmas fontossággal bír, sokak legfőbb vágya, hogy másoktól szeretetet, dicséretet kapjunk, ha ez hiányzik erős negatív, akár ellenséges érzésekkel is jár. A szeretet érzésének eléréseért pedig minden eszközt bevetnek, még a táplálkozást is hisz az evés csökkenti az érzelmi feszültséget.

A táplálkozás már csecsemőkorban sem csupán alapvető szükséglet kielégítését jelenti, sokkal inkább az anyai szeretettség és gondoskodás fokmérője. Ez az összefüggés, többé-kevésbé, egész életünk során végig fennmarad. Később, ha az, az érzésünk támad, hogy nem szeretnek eléggé, vagy nem kapunk elegendő meghittséget, dicséretet, régi ösztönünk hatására többet eszünk, emlékezve a csecsemőkori meghitt közelség jóleső érzésére. Ezzel

(Odaado.hu): Az elhízás egyfajta tünet: a test arra kényszeríti az egyént, hogy új utat keressen.

a „szeretetéhséget” nem tudjuk csillapítani, így az evés befejeztével hasunk megtelik ugyan, de lelkileg nem töltődünk fel, a belső űr nem szűnik meg, valóságban mindegyik esetben szeretetre, meghittságra és elismerésre vágyunk. Evés közben nem érzünk elégedetlenséget, félelmet, csalódottságot, bánatot, bizonytalanságot, frusztrációt, elhagyatottságot, szorongást, depressziót és szeretethiányt. Ám amire voltaképpen szükségünk volna, az a kapcsolat, meghittség, gyöngédség, siker, elismerés és szeretet, azt sem kapjuk meg. Az elhízás következtében kialakuló szeretetérzékelési testfelületünk, bőrünk kitágul, ami elméleti esélyt nyújt, hogy könnyebben „érintkezésbe” kerüljünk a környezetünkben lévő többi emberrel a szeretetéhségünk csillapítása érdekében. A tekintélyes testalkat arra is biztosíték, hogy könnyebben észre vegyenek bennünket.

Az utóbbi években derült fény arra, hogy az elhízás sok esetben baktériumfüggő. Az elhízott emberek más mikrobiommal, eltérő összetételű vastagbélflórával rendelkeznek, mely felelős lehet a túlzott hízásra való hajlamért. Vannak olyan bélbaktériumok, melyek olyan vegyi anyagokat termelnek (endo- és bio-toxinokat), melyek befolyásolják lelki és testi közérzetünket is. Ha az ún. „hizlaló baktériumok” kerülnek fölénybe, hatásunkra a szervezet hatékonyabban képes kivonni a zsírokból és a cukrokból az energiát. Ezek a baktériumok még arra is képesek, hogy kiszolgáltassanak bennünket annak a bélflórának, mely befolyásolni tudja az ételkíváratunkat is, és többnyire káros szénhidrátokat kívántat meg velünk, ami tovább növeli a testünkben lévő zsír-párnát. Az őrdögi körből ezért nehéz kitörni és emiatt nem megoldás a folyamatos vagy gyakori fogyókúra. A kimenetel az életmódváltás, tudatosan és önfeleggyelemmel el kell viselni a 2-3 hónapos átállási folyamatot, míg sikerül visszaszorítani a mikrobiomban a hizlaló baktériumokat. Elgondolkodtató JimKwik véleménye: „Ha egy tojást külső erő tör össze, az élet véget ér. Ha belső erő, akkor egy élet kezdődik. A nagy dolgok mindig belülről indulnak el.”

Dr. Kasza Bálint

A „MÁRI-NAPI SZALADÁS” EMLÉKEZETE, HELYTÖRTÉNETI VISSZATEKINTŐ

Részlet Sárközi Ferenc A MÚLTBÓL MERÍTETTEM II. kötetéből, Forum Könyvkiadó, Újvidék, 2010

A lakosok már hetek óta pakkban álltak, hogy ne érje őket váratlanul a menekülés pillanata. Küldöttséget menesztettek Kiskunhalasra és Soltvadkertre, hogy kipuhatolják az ottani lakosok segítőkészségét. Kiskunság lakosai szívélyes készséget mutattak afelé, hogy szükség esetén menedéket biztosítsanak Feketehegy lakosságának.

A januári metsző hidegben súlyos gondot okozott a lakások elhagyása, a gyermekek és a jószágok megmentése. A Feketehegyre betelepült svábok számára Szeghegy biztos menedéket jelentett. Mint osztrákhű telepeseeknek nem kellett félniük a szintén osztrák szolgálatra tért szerb határőröktől. Amikor a magyar lakosok a menekülés gondolatával küszködtek, a svábok kocsmáikban gyülekeztek, s mulatozások közben a Kossuth-búcsún örvendeztek.

A menekülésben és annak előkészítésében a tizennyolc évnél fiatalabbak és harminckét évnél idősebbek vehettek csak részt, mivel a javakorabeli emberek a honvédség soraiban mint besoroltak, vagy Perczel vagy Görgey seregében mint önkéntesek szolgáltak.

Az utak mentén lelketlen hazaárulók leselkedtek, akik a Kossuthbúcsút arra használták ki, hogy a vagyont jelentő jószágok elrablásával meggazduljanak.

Cifra Kovács János számadó juhász január 20-án indult el a nyájjal Halasra. Szeghegyet elhagyva, az út a Krivaja mentét követve haladt Hegyes felé. Az egykor Szegegyháza település alatt elhelyezkedő mocsaras, nádas területet Vadasnak nevezték. Itt a Bara patak igen sekély volt, és leginkább nem is a hídon, hanem csak gázolva haladtak át a vízen. Amikor Cifra Kovács János a Vadashoz ért, egy sváb lépett ki a nádasból kezében tartva vadászpuskáját. Kemény hangon felszólította a juhászt, hogy adja át jószágát, mert különben lelövi.

A számadó juhász sem vette tréfára a dolgot, de egyezkedést színlelve úgy nézte, hogy minél közelebb kerüljön támadójához. Amikor karnyújtásnyira volt, akkor kikapta a szűr alól a rövidnyelű ásót, s egy suhintással kettévágta a sváb fejét. A svábot belökte a nádas mocsarába, s mintha mi sem történt volna,

terelte tovább juhait.

Némelyek úgy próbálták menteni jószágaikat, hogy a szomszédban lakó svábot kérték meg az átvezetett teheneik, borjaik megőrzésére. Ezek a jószágok meg is maradtak, de egyetlen visszatérő sem kapta vissza őket. Így járt Bányai János is, aki hónapok múltán visszajött Halasról, és kérte szomszédjától a megőrzésre adott tehenét. Válaszul ezt kapta: „Ez mán az enyim tehén”.

Sokan a Mári-est megünneplésére gondoltak január 23-án. Ünnepi téztafélének számított a mákos kalács. A legtöbb helyen szénné égve találtak rá hónapok múltán a kihült kemencében volt, míg az ünnepelt Halason vagy Soltvadkerten siránkozott.

Délután két órakor sebes vágtaiban hagyták el az örök a megfigyelőállomásukat, s a nemzeti zászlót lobogtatva jelentették az ellenség közeledtét. A településen nagy lett a rémület, s kezdetét vette a menekülés, a szaladás.

Cifra Kovács János számadó juhász, aki napokkal előbb elhajtotta juhait Halasra, visszahagyta feleségét és két gyermekét. A felesége a szaladást megelőző napon kocsival szállította el személyes holmijukat és a kocsihoz kötött két tehenet. Odahaza csupán tizenkét éves kislányuk és hároméves fiuk maradt a ház őrzésére. Amint honvédek végigvágtaztak az utcákon, rémület kerítette hatalmába az embereket. A kislány bekötötte öccsét egy lepedőbe, nyakába akasztotta, és a kerítéseken át a temető irányába menekült.

Balog Gergely, amint értesült a veszedelemről, befogott egy kocsiba, és sebes vágtaiba, Szeghegyet és Hegyest elkerülve, menekült asszonyostul, gyerekestül Bajsa irányába. Hegyest elhagyva megcsillapodtak a lovak, na meg a menekülők is. Megdöbbenve jöttek rá Bajsán, hogy a legkisebb gyereket a kuckóban felejtették. Megfordultak, a lovakat nem kímélve vágattak vissza ugyanazon az úton, amerre korábban menekültek. Sötétedés beálltakor érkeztek meg a temető széléhez. Az apa gyalogosan hazalopakodott, a kuckóban megtalálta alvó gyermekét. Karjába vette, és megindult, hogy minél előbb visszatérjen családjához. Amikor az ajtón kilépett, csoszogást, motyogást hallott a kamra irányából. Amikor odanézett, azt látta, hogy

két bő szoknyás sváb asszony épp a nagyrokkát húzza le a padlásról. Nem szól egy szót sem, örült, hogy megtalálta gyermekét, és a kerteken keresztül lopakodva igyekezett várakozó családjához.

Kelemen Jánost nem ragadta el a pánik. Az uradalmi pince őrzésével volt megbízva. Az 50 m hosszú pincében az uraság borát tárolták. Amint értesült a szaladásról, lement, és minden egyes hordónak kiütötte a dugóját. A temérdek bor kifolyt, és még egy évszázad múltán is meglátszott, hogy egykor fél lábszárig borban úszott a pince. Amikor az utolsó hordóból is kiütötte a dugót, mint aki jól végezte dolgát, hátravette holmiját, s ő is megindult a temető irányába.

Finta András felesége várandós volt. Január 18-án megindult a család a két gyerekkel, egy tehénnel és tíz birkával a Kiskunságba. Amint megálltak itatni Moravicát elhagyva egy kútnál, a feleség kezdett vajúdni. Bevezette egy közeli szállásra, ahol egy korsó vízzel és fél kenyérral otthagya. Ő pedig a gyerekekkel és a jószágokkal Soltvadkertre ment. Szeptemberben találkozott ismét a család, amikor az újszülött már nyolc hónapos volt.

Csikorgó, metsző hideg volt akkor januárban. Ubornyai Jánosnak lovain kívül csak egy borja volt. A család felült a kocsira, a borjút a saroglyához kötötte. Szabadkánál a borjú már úgy elfáradt, hogy szánalmas volt nézni, amint a havas úton vontatja magát. A gazda megsajnálta, és bement az egyik út menti szállásra, hogy valamennyi pénzért eladja. A tulajdonos sem volt gazdag, meg arra hivatkozott, hogy ő is bizonytalan jövőnek nézhet elébe, így nem adhat pénzt a jószágért. Az öreg Ubornyai üres kézzel tért vissza a kocsihoz, és úgy már könnyebben haladhattak tovább. Az unoka megkérdezte: – Oszt mennyiért adta el öregapám a borjút? – Ingyen! – szolt a kurta válasz. Októberben, amikor visszafelé jöttek, a szabadkai szállásnál megálltak itatni, meglátta Ubornyai az ingyen eladott borjút, amely akkor már jól felcseperedett, de egy szóval sem említette meg, hogy egykor az ő borja volt.

Demeter Mária a bikaistállóval szembeni utcában lakott. Fiát a szaladás előtt pár nappal megölték, amint a jószágokat mentette. Férje mint honvéd esett el Görgey seregében. Kiábrándulva, reményt veszve pusztá életével mit sem törődött. Amikor kezdetét vette a fosztogatás, a bikaistállónál meghúzódva nézte végig saját házának kiürítését. Mindemellett azt is látnia kellett, hogyan válik a háza a tűz martalékává.

Néhány öreg nem akarta elhagyni a falut. A szaladás

kezdetekor Berhidai Keresztes József, a magyar református egyház lelkésze a magára hagyott betegekhez, aggastyánokhoz szaladt el, hogy rábeszélje őket is a menekülésre. Néhányukat sikerült kocsira ültetve elküldenie. Esteledni kezdett, mire a paplakba visszatért. Kunhegyesről a telepítés időszakában ajándékba kapott harangot már hetekkel előbb elszállították Soltvadkertre, ahol a biztonság kedvéért elásták. A legfontosabb hivatalos iratokat Halasra és Moravicára vitték. Csupán személyes holmiját kellett magához vennie, mivel feleségét és gyermekét már korábban elküldte Soltvadkertre.

Amint kiért az utcára, észrevette, hogy a menekülés útvonala el van vágva. Mérlegelve a helyzetet, a parókián várta a fejleményeket. Sötétedéskor felkereste őt a szerb csapat két tisztje, és azt ajánlották neki, hogy legjobb lesz, ha híveit követve ő is elmenekül, mert ki tudja, milyen garázdálkodó csapat követi őket. Berhidai Keresztes József megfogadta a jóindulatú tanácsot, és (állítólag ingben, gatyában) a parancsnokok által megjelölt útvonalon menekült. A tisztek szabad útként a főutcát jelölték meg, az evangélikus imaházat érintve. Az evangélikus imaházzal szemközti kocsmában dorbézoltak a svábok a Kossuth-búcsú örömeire. Amikor Bittlingmayer Péter meglátta a haranglábhoz érkező magyar lelkészt, a kocsmaudvarból vadászpuskával célba vette. Berhidai Keresztes József halálos sebet kapott, és a helyszínen meghalt. Itt találtak rá szeptemberben a hazaszállingózó magyarok. Holttestét titokban kivitték a temetőbe, és jeltelen sírba temették. A százados ünnepségre (1885) jelölték meg a sírját, és emléktáblát is emeltek a mártírhalt lelkész örök nyugalomhelyére.

Míg a feketehegyiek kegyelemkenyéren, koldulva tengették életüket, addig a szeghegyi és feketehegyi svábok teljesen kifosztották a falut. Előbb a lakásokban lévő mozdítható tárgyakat hordták el: dunnákat, párnákat, majd leszerelték az ajtókat, az ablakokat. Nem restellték elhordani még a kerítéseket és a nagykapukat sem.

Mérlegelve a szaladást követő kárt, Feketehegyen a tatárdúlás sem okozhatott nagyobb pusztítást.

Az emlékezetben úgy maradt meg, hogy Halason és Soltvadkerten minden valós embert és közösséget is megpróbáló nehézség ellenére szívesen látott vendégek voltak.

Eredményt tükröző szerepvállalás a cél

Pásztor Bálint: Azon leszünk, hogy a magyarság ügyei közül minél többet a figyelem középpontjába helyezzünk a parlamentben

A szerbiai képviselőház XIV. ciklusának alakuló, azaz első ülését keddre, február 6-ra hívták össze, a tartományi képviselőház alakuló ülése pedig pénteken, február 9-én esedékes. A parlamentek első ülésén egyebek mellett a képviselők mandátumát hitelesítik, majd személyi és szervezeti döntéseket hoznak, megválasztva például a házelnököket és az alelnököket.

Dr. Pásztor Bálintot, a Vajdasági Magyar Szövetség megbízott elnökét a parlamenti alakuló ülések apropóján többek között arról kérdeztük, hogy a párt vajon ezúttal is számíthat-e a köztársasági parlament egyik alelnöki, valamint a vajdasági képviselőház elnöki tisztségére. Válaszában rámutatott: a gyakorlat, hogy a parlamentek megalakulását és a mandátumok hitelesítését követően kezdődnek meg a koalíciós tárgyalások. „A tárgyalások eredményeiről nem tudok beszámolni, hiszen az egyeztetés még meg sem kezdődött” – nyomatékosította.

– A VMSZ nemcsak megőrizte, hanem meg is

erősítette jelenlétét a köztársasági parlamentben. A tartományi képviselőházat illetően, leszámítva a legutóbbi mandátumot a korábbi néhány hatalmi ciklushoz képest a legtöbb képviselői helyet szerezte a VMSZ. 2020 és 2024 között ugyan 11 képviselője volt a pártnak a tartományi parlamentben, viszont ez volt az a mandátum, amikor az ellenzék bojkottálta a választásokat, és amikor koronavírus-járvány volt. Az említett két tényező járult hozzá, hogy 2020-ban a köztársaságihoz hasonlóan a tartományi választásokon ugyancsak történelmi eredményt értünk el. Az összes korábbi tartományi választás alkalmával 6, vagy 7 mandátumot szerzett a VMSZ. Ha figyelembe vesszük a VMSZ kiemelkedő eredményét a tavaly decemberben tartott választásokon, az lenne logikus, hogy legalább annyi és olyan pozíciókkal, illetve tisztségekkel rendelkezzen, mint az előző mandátumban. Az alakuló üléseket követően majd kiderül, hogy a koalíciós tárgyalások mit hoznak – taglalta Pásztor Bálint.

A VMSZ megbízott elnökének szavai szerint a párt számára a korábbiakhoz hasonlóan ezúttal is a programbeli prioritások elsődlegesek, a koalíciós szerződés már készül. Ez utóbbi dokumentum a mezőgazdaság, az infrastruktúrafejlesztés, a kisebbségi jogvédelem és egyéb területek vonatkozásában tartalmazza a közös vállalásokat. Emlékeztetett, az eddigi gyakorlattal összhangban a VMSZ írja meg a koalíciós szerződést, majd egyeztetnek a Szerb Haladó Párttal, ez a tárgyalás az esetek többségében úgy végződik, hogy a partner 95 százalékban elfogadja a VMSZ javaslatát. Ez lesz az ötödik koalíciós szerződés az SZHP-val. Kiemelte, a majdani koalíciós szerződés úgy készül, hogy ebbe integrálják az előzőből a meg nem valósított célkitűzéseket, valamint belefoglalják az időközben megfogalmazott elképzeléseket. Egyébként az előző koalíciós szerződés számos kitétele megvalósult, jegyezte meg a VMSZ megbízott elnöke, aláhúzva: „A lényeg, hogy a választási kampány során ismertetett prioritások a kormány megválasztásától kezdve ne csak a VMSZ prioritásai legyenek, hanem beépüljenek a kormányprogramba.”

– A köztársasági parlamenti választáson a VMSZ 64.747 szavazatot szerzett. Ez hat képviselőjelöltünket juttatta a képviselőházba. A 2020-as választásokat

követően megalakult összetételt leszámítva – akkor 9 képviselőnk volt – köztársasági szinten ez volt az elmúlt két évtized legjobb választási eredménye. Önálló képviselőcsoportot alakíthatunk és nem a VMSZ-é lesz a legkisebb frakció a parlamentben – fogalmazott Pásztor Bálint.

Válaszolva kérdésünkre, hogy gazdag politikai tapasztalatának és az elmúlt napok-hetek hangulatának, illetve ellenzéki bejelentések tükrében mire számít az alakuló ülésen, illetve azt követően, kifejtette: „Az a benyomásom, hogy az ellenzék maga sem tudja mit akar, nem tisztázta le magában, mi a stratégiája.”

– Arra számítok, hogy nagyon nehéz lesz a parlamenti munka, illetve arra, hogy az elmúlt időszakhoz hasonlóan a hangulat továbbra is az elviselhetetlenség határát súrolja majd. A körülmények ellenére a korábbi ciklusokhoz hasonlóan ezúttal is arra törekszünk, hogy parlamenti képviselőink az értelem hangján szólaljanak meg, egyszerűen arra, hogy a VMSZ képviselje a parlamentben a normalitást. Ez a XIV. ciklus a többpártrendszer bevezetése óta, nekem a nyolcadik mandátumom lesz, így sok mindenre vissza tudok emlékezni. Láttam már egy s mást a parlamentben. Számunkra kizárólag az fontos, hogy a vajdasági magyar közösség ügyei közül minél többet a figyelem középpontjába helyezzünk a parlamentben, illetve minél több ügyet elrendezzünk a kormányzati szerepvállalás révén. Parlamenti frakcióinknak úgy kell dolgozniuk, hogy a magyarság szempontjából fontos ügyeket témává tegyék. A köztársasági és a tartományi frakcióban lesznek tapasztalt, de új képviselőink is.

A köztársasági frakcióban Kovács Elvirának és nekem ez lesz a nyolcadik mandátumunk,

Újhelyi Ákosnak a harmadik, Úri Emesének a második, míg Bájity Borisznak és Tóbiás Józsefnek az első. Ilyen vonatkozásban hasonló az arány a tartományi parlamentben is – mondta Pásztor Bálint.

Nem sokkal a választások előtt látott napvilágot a kimutatás az akkor még képviselőjelöltek hivatás szerinti megoszlásával kapcsolatban, a VMSZ-t az orvosok és az okleveles közgazdászok vonatkozásában egyaránt a „dobogós” listaállítók között említették. Válaszolva kérdésünkre, hogy ez a véletlen műve-e, vagy tudatos döntés, a VMSZ megbízott elnöke megjegyezte: nem hisz a véletlenekben. A VMSZ úgy állítja össze választási jelöltlistáit, hogy azok földrajzilag és a foglalkozások tekintetében egyaránt minél nagyobb mértékben lefedjék a teljes vajdasági magyar struktúrát – mutatott rá. Ellentétben például a Belgrád-központú pártokkal, amelyek esetében a képviselők fele, vagy még annál is több belgrádi illetékességű, a VMSZ esetében a képviselők fele nem

szabadkai, emelte ki, mondván: „Köztársasági képviselőink között van szabadkai, nagybecskereki, adai, zombori és újvidéki illetékességű is.” A hivatások vonatkozásában biztosan jól áll a VMSZ, ami az orvostudományt illeti, a köztársasági frakció tagjai közül egy a hatból, míg a tartományi frakcióban kettő a kilencből orvos, hangsúlyozta Pásztor Bálint.

Szerző: Pesevszki Evelyn
Forrás: Magyar Szó

Ágoston Sándor püspök és egyháza emléke

A germanisztika hallgatójaként Újvidéken laktam, a Nikola Tesla utca 40-ben. Kicsi bérelt szobám volt egy nagyon toleráns magyar családnál. 1960. június 24-én kora hajnalban valaki hevesen zörgött az ablakomon. Ágoston Zádi (Zádor) volt az, aki kicsit akadozó lélegzettel bejelentette, hogy az apja, a jugoszláviai református egyház püspöke (Ágoston Sándor) aznap este visszaadta a lelkét a Teremtőjének Feketicsen. Meg akart arra kérni, hogy kísérem el a motorommal Belgrádba, mert ott a szomorú hírt Baksa Árpád eszperesnek személyesen szeretné átadni.

Azonnal úgy döntöttem, hogy a feketicsi barátomnak nem teszek fel további kérdéseket, kikeltem az ágyból, felöltöztem, és felszálltunk az akkoriban szenzációs BMW R26-os motorkerékpáromra. A 78 kilométer pillanatok alatt mögöttünk volt, és máris elbúcsúztam Zádótól a Dobracina utca sarkán, mindössze néhány lépésre a belgrádi kis református közösség házatól. Tovább nem akartam őt követni. Ugyanis volt egy rövid és intenzív szerelmi történetem Mártával, ám számomra mégis mélységesen szomorú kudarcba fulladt, Baksa lelkész idősebbik lányával. Még mindig a fejemben dübörgött, bár az ezzel járó sérelmet már valahogyan leküzdöttem. Fájdalmam főleg azért gyögyült meg, mert 1958 nyarán, miután a kapcsolatunk hirtelen véget ért, először voltam Németországban. Amit ott láttam és tapasztaltam, az teljesen új volt számomra, újabb perspektívákkal. Így hát egyenesen visszavezettem Újvidékre, ahova igen korán érkeztem. Sokan még csak akkor fordultak át az ágyukban a másik oldalukra.

Mártát a református egyházi fiatalok egyik nyári találkozóján ismertem meg Feketicsen. A lelkészek gyermekeinek egyetemista korcsoportjában volt. Baksa Márta csendes, visszafogott lány volt, és éppoly rejtélyes mint a lelke lenyűgöző mélysége, és ez nagyon vonzott. Hamar kialakult közöttünk egy kapcsolat, egy eufórikus rajongás, amit csak a földrajzi távolság akadályozott meg. Márta megtagadta a vakbélműtétét a lakhelyén Belgrádban és Újvidéken operálták meg, ahol csak egy nagynénje volt. Én ott meglátogathattam, ültem órák hosszat a betegágya szélén. Utána találkoztam barátnőmmel Belgrádban is. A szülei melegen fogadtak, bár, mint később kiderült, helytelenítették a kapcsolatot. Meghiúsította a rivális (és későbbi házastárs) feltűnés nélküli támogatása. A belgrádi kis gyülekezet egyébként különleges helyzetben volt, mert református magyar diákok, valamint Belgrádban akkreditált diplomaták és szakemberek hozzátartozóikkal gyakran felkeresték. Baksa lekipásztor ebből az okból időnként prédikált német nyelven is és később tudomásom szerint angol nyelven is, ami sokféle szempontból hasznos kapcsolatokhoz vezethetett.

Ágoston Sándor
1892-1960

De

vissza Ágoston püspök úrhoz. A félévi szünetben, délelőttönként Feketicsen önkéntesen és csakis szabad akarattól dolgoztam a püspöki hivatalban. Lefordítottam a püspök úr leveleit németre és angolra is. Gyakran együtt Balla Sándor lekipásztossal, akit a püspökhöz rendeltek. A nagy korkülönbségtől függetlenül hamar szinte baráti kapcsolat alakult ki közöttünk, még inkább akkor, amikor Balla úr mint távhallgató német szakon beiratkozott az újvidéki egyetemen és a nyári hónapokban együtt készültünk mint egy melléktantárggyal, egy angol vizsgára. A jugoszláviai református egyház tagja volt az Egyházak Világtanácsának és már akkor, a kelet-nyugati feszültségek idején sok támogatást kapott svájci, holland és amerikai egyházi szervektől. Éppen ezért azt hiszem, hogy a különösen bizalmas tartalmú leveleket a többnyelvű tudó, magasan képzett és rendkívüli szeretetreméltó „püspök asszony” fordította le. Egyszer többé-kevésbé véletlenül a KIE-ben voltam, az igen aktív keresztény ifjúsági klubban (KIE). Éppen egy lebilincselő történetet olvasott fel az olasz klasszikustól, Gabriele D'Annunzio írását. A fiatal közönséget elbűvölte a kifinomult előadási művészete.

Egy alkalommal egy különösen tartalmas beszélgetésre került sor püspök úrral. Megkérdezte lefordítanám-e a hírneves Max Planck egyik esszéjét. A központi kérdés az volt, hogy egy modern ter-

mészettudós lehet-e egyúttal istenhívő keresztény is. Amikor a fordításom elkészült, végignéztük mondatról mondatra és oldalról oldalra püspök úrral. Csak néhány kis javítást kellett eszközölni. Az ifjúsági találkozón köszönettel és elismeréssel fogadták a fordításomat, és azonnal sokszorosították is. Végül Ágoston püspök azt mondta nekem: „Viki, nem is tudtam, hogy te ilyen jól tudsz magyarul!” Egy másik alkalommal a püspök felkért, hogy foglalkozzak egy kis csoport nyugat-német diákkal, a határtól Feketics-re kísérem el őket. Útközben ők kitakarították egy orosz katona romos sírját, aki a háborúban vesztette el életét. „A történelem tanulási helyeként” nevezték a rendbehozott sírt, és hamarosan kiderült hogy ezek a fiatalok a Német Hadisírgondozó Szövetséghez tartoznak, és a sír gondozásával támogatni akarták a megbékélés és a béke iránti elkötelezettségüket.

Feleségével ellentétben a püspök úr nem volt nagy ismerője az idegen nyelveknek. De azért a magyar anyanyelvű beszédei, prédikációi szinte nemesen egyszerűek voltak. Képekben és szemléletes hasonlatokban gazdag, az akkori divatos szónoklatokkal ellentétben pedig rendkívül kevés idegen szó használatával, általában érthetően, de emlékezetes nyelvi erővel tudott közeledni az emberekhez. És ez volt a fontos neki: a nyelv erejét a hit és a kultúra megőrzésére használni. Ez volt a gyülekezeti életben az úgynevezett „Megtartó Egyház” célja és feladata, különösen az akkori politikai válság idején és egy viharos soknemzetiségű környezetben.

Mint egyházi vezetőnek minden komolysága és mélysége ellenére is volt orgánuma a szellemességnek és a humornak. Erre jut eszembe egy apró incidens a püspöki hivatalban: egy késő reggelen kijött püspök úr az irodájából, amelyet titkárnőjével, Fehér Jucika néniel osztott meg. Odajött hozzánk és megkérdezte: hol van ma Balla lelkész? Én már tudtam, mert felhívott és „hasi fájdalomra” panaszkodott. De a püspöknek azt mondtam: Balla úr telefonon panaszkodott „abdomenális” fájdalomra. A püspök ekkor hangosan kitört nevetni: „hahaha, hahaha”, és ismételnitni kezdte: „abdomenális fájdalom...abdomenális panaszok... hahaha...” De biztosan nem Balla lelkész egészségügyi problémája volt az, ami kiváltotta a szokatlan vidámságot, hanem inkább az általam választott orvosi szakkifejezés.

És akkor még egy anekdota a „nagy” világból - ahogy Balla lelkész beszámolt róla: Hosszú ideig ugyan válasz nélkül maradt kitartó erőfeszítések ellenére, de végül is Ágoston püspök audienciát kapott Tito elnöknél. A marsall és államfő ülőhelyet mutatott vendégének, és felkérte a püspököt, hogy mondja el aggályait, problémáit és hogy rövid bemutatót tartson egyházáról. Jól felkészült a püspök úr. Összesen 14 pontban vázolta fel aggodalmát, de nyilatkozatai során rossz benyomása támadt, mivel a mindenható államférfi mozdulatlan maradt, és láthatóan nem törődött vele a székében. Cukott szemmel ült, még ha nem is aludt. De miután a püspök befejezte előadását, Tito

egyszerre kiegyenesedett és pontról pontra, pontosan ugyanabban sorrendben a püspöki beszéd minden egyes kulcsszavát megvitatták.

A kommunista állam az egyházzal szembeni szigorú ellenségeskedésének háború utáni első szakaszának éppen vége lett. Átadta a helyét a viszonylagos toleranciának az 1948 utáni külpolitikai átrendeződés következtében. Ágoston püspök azonban tudta, hogyan kell használni az új szócsövet. Amikor például a presbiteriánus egyház amerikai képviselői látogatáson voltak Feketicsen, az angol nyelvű üdvözlő beszédet a fiatal Lángh Endre tartotta. Ő volt legutóbb Horvát-Szlavóniában a reformátusok püspöke. De akkoriban még az Ágoston püspök által Feketicsen alapított teológiai továbbképző szemináriumon készült fel a lelkészi hivatásra. És Lángh Endre bátor, lendületes beszéde, egyenesen állva visszafelé rándulva közvetítette beszédének alapgondolatait, valamint a fejmozgásokkal energikusan hangsúlyozta, - én ezt különösen inspiráló módnak találtam.

Az állam vallásszabadsága azonban a megváltozott körülmények keretében is korlátozott természetű maradt. Ezt mondta nekem akkor a jó barátom, Krackszner György, vegyészhallgató, később a diploma és a doktorátusa után mint a Jugoszláv Néphadseregben ezredes volt. A püspöki hivatalban végzett munkám nem éppen összeegyeztethető az ösztöndíjjammal, mivel az ateista állam finanszírozza a tudományos kiképzésemet. Gyurka, ahogy mi hívtuk, párttag volt, és megvolt az oka annak, hogy ezt mondta nekem. Beszéltem erről a püspök úrral és megállapodtunk abban, hogy további intézkedésig felfüggesztjük a részvételemet.

Késői, 1961 végi németországi letelepedésem után időnként rövid levelet váltottam Ágoston Zádival. Most már Nyugaton élt, Hollandiában, ahol egyszer Kölnből meglátogattam. Megtudtam tőle a szomorú hírt ikertestvére, Sándi (Sándor) korai haláláról, aki orvos volt és akadémiai karriert akart folytatni a groningeri egyetemen. Ez alkalommal egy idősek otthonában találkozhattam Zádi édesanyjával, Ágoston püspök özvegyével is. Jó volt látni és beszélni vele Gotsch Ilona nagynénem nagy öröme, aki kifejezetten ezért jött velem Hollandiába.

Évtizedekkel később, 2019 júliusában, amikor újra körülnéztem a feketicsi temetőben, eltöltöttem egy darabig az időt elmélkedéssel. Felidéztem a múltat annál a sírhelynél, ahol a felejtethetlen Ágoston Sándor püspök és felesége, született Kelecsényi Mária együtt nyugszanak, várva a feltámadást az örök életre.

(Német nyelven megjelent Ágoston püspökről készült fotóval a Das Donautal-Magazin folyóirat 211. számában 2020. március 1-től, 45f. o.)

Írta Butscher Viktor Németországban német nyelven,
fordította: Sárközi Ottilia

Református gyermekkórus alakult

A templomba járó református hívők felfigyelhettek rá, hogy olykor-olykor gyermekek csoportja is énekel egy-egy jelesebb alkalomkor az Istentisztelet során. A jelenlévők már tudják, hiszen Orosz Attila lelkipásztor minden közreműködésük alkalmával kihangsúlyozza a helyi református gyermekkórus fellépését. Ezúttal szeretnénk szélesebb körben is tudatni, hogy Bácsfeketehegyen van és működik egy egyházi gyermekkórus, amely megalapítója és vezetője **Kaszás Éva** zenetanárnő, a helyi református egyház kántora. Ővele beszélgettünk a kórus létrejöttéről,

gyerekkel elkezdtek az énekpróbákat, azt követően pedig folyamatosan bővül a létszám. Tavaly szeptemberben tartottunk egy szülőértekezletet – akkor már 15-20 gyerek járt énekórára – ahol személyesen is megbeszélhettük, kialakíthattuk a próbák folyamatát, időpontját. Azt követően létesítettem a világhálón egy csoportot és így is tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel. Mondhatom ilyen formában is jól működik a kapcsolattartás, a kommunikáció. Jelenleg több, mint 30 gyermek kapcsolódott be a munkába. Ez idő alatt több éneket is begyakoroltunk és így sikerült egy repertoárt

tevékenységéről.

- Valójában másfél évvel ezelőtt, 2022 év végére, decemberére tehető a kórus megalakulása, amikor pár

is összeállítani, amelyet tavaly decemberben a gyermek istentisztelet keretében elő is adtunk.

Milyen gyakorisággal tudnak próbákat tartani, illetve milyen korosztályok vannak jelen a kórusban?

- Igen körülményes volt meghatározni úgy a napot, mint az órát a próba összejövetelre, ugyanis szinte köztudott, amely gyermek bevállal egy szakcsoportot az érez magában annyi erőt, potenciált, hogy még egy, vagy akár még két szakcsoportban is részt vegyen, amelyek teljesen kitöltik a szabadidejüket. A különböző elfoglaltságukat, kritériumokat figyelembe véve mink heti egy alkalommal, vagyis szombat délután tudunk ének próbát tartani. A kórusban elsőtől az ötödik osztályosig vannak gyerekek, amely már abból a szempontból is jó, mert nincs nagy korkülönbség közöttük, s így gyorsabban meg is találják az összhangot. Nagy reményeket fűzök a kórushoz,

hiszen általuk – mivel mondhatjuk, hogy első generáció – tudjuk kinevelni az ifjúsági, illetve a majdani felnőtt kórust. Jelenleg az egyházi énekeken kívül bevontunk világi gyermekdalokat is amelyek nem kimondottan egyházi jellegűek. A szöveget kottával kapják – igaz még nem mindegyikük tudja olvasni – amelyet egy mappában tartanak a kezükben. Magyarul énekelünk, de hajlunk a német és a latin felé is. Fokozatosan bővül a repertoárunk, valamint hamarosan hegedűvel és triangulum kíséretével is büszkélkedhetünk.

További elképzelések, tervek?

- A presbitérium támogatja azt az elképzelést, hogy egy villanyzongora beszerzését szeretnénk megvalósítani, akár pályázati úton, esetleg más forrás révén.

További elképzeléseink között szerepel egy sál a kórustagok részére, amelyet esetleg mint nyakkendő – szerűséget is tudnának használni. A gyerekek öltözete nem uniformizált, azonban annyi az elvárásom, hogy fellépéskor fekete-fehér ruházatban legyenek. Ter-

veink között szerepel, hogy a környező településeken fellépünk, bemutatkozunk, esetleg Magyarországra azon belül is Kunhegyesre, Halasra is ellátogassunk.

Környezetünkben van-e református magyar gyermekkórus, és egyáltalán van-e neve a bácsfeketehegyi kórusnak?

- Tudomásom szerint vajdasági viszonylatban nincs ilyen jellegű kórus, ezért is vannak olyan reményeim, hogy számos helyen be is tudunk majd mutatkozni. A kórus név választása nem sok dilémát okozott számomra, egyértelmű volt, hogy Kálvin János nevét vesszük fel, így Református Kálvin Gyermekkórus nevet viseljük.

Legközelebbi fellépés időpontja megvan-e már határozva?

- Természetesen. Virágvasárnap mi is egy kis színfolttal hozzájárulunk az ünnepi istentisztelethez, majd azt követően a Húsvéti Ünnepek alatt a gyermek istentiszteleten is fellép a kórus a már kibővült ünnepi repertoárral – nyilatkozta Kaszás Éva kórusvezető.

Az a mondás járja „Senki sem próféta a saját hazájában”, amely remélem, hogy jelentősen veszít a szavahihetőségéből a gyermekkórusunk fellépései által, és nagyon bízik benne, hogy a szülőkön, nagyszülőkön kívül a településünk többi polgára is büszke lesz erre a régióinkban egyedülálló kezdeményezésre és Isten segédelmével nagy létszám-ban látogatjuk a Református Kálvin Gyermekkórus jövőbeni előadásait.

Szukola Béla

Pályázati felhívás

A Fecske faluújság szerkesztősége az idei esztendőben ismét pályázati felhívással fordul az olvasókhoz, méghozzá kettővel. Amost induló rajzpályázat témája a Tavasz, amelyre három kategóriában várjuk a munkákat, ovisoktól, alsós és felsős tanulóktól. A rajzokat, festményeket ezúttal is háromtagú bizottság fogja értékelni. A kis alkotók a nevüket, tagozatot, felkészítőjük nevét a lap HÁTULJÁN tüntessék fel. A legeredményesebb munkák készítői a Helyi Közösség jóvoltából ajándékban részesülnek, valamint a Fecske újságban megjelentetjük, ahol természetesen feltüntetjük a nevüket. A munkákat április 5-ig fogadjuk.

Az év második felében jelentetjük meg a második pályázatunkat, amely ezúttal nem rajz, hanem irodalmi pályázat lesz, ahol az ifjú tollforgatóktól várjuk a fogalmazásokat Karácsony témára. A beérkező pályamunkákat itt is háromtagú bizottság véleményezi.

Jó ötleteket, jó munkát! Hajrá!

Faültetés Bácsfeketehegynél

Bácsfeketehegyen a helyi gazdálkodók, vadászok, önkéntesek részvételével fásítási akciót tartottak. A fák nemcsak környezetvédelmi szempontból, hanem a talaj megóvásában betöltött szerepük miatt is

gyi Gazdakör minden évben megszervezi a fásítási akciót, tavaly az ipari zóna közelében platánokat is ültettek. A többéves projekt keretében a Krivaja folyó mentén is létrehoznak egy sávot, amelyet fákkal ültet-

fontosak. Az élővilág változatosságát a fásított részek pozitívan befolyásolják, a talaj erózióját gátolják. Fekete Andor, a bácsfeketehegyi Gazdakör elnöke elmondta, hogy a megmozdulást az önkormányzat is támogatta anyagilag. A kiépült szennyvíztisztító és az odavezető fővezeték mentén ezúttal 800 akác-facsemetét és 400 nyárfát ültettek el. A bácsfeketehe-

nek majd be. A most fákkal beültetett mintegy félhektáros terület korábban művelés alatt állt, de a szennyvíztisztító és a vezeték megépítését követően arra már nem alkalmas.

Forrás: Magyar Szó
T.P.

Elhivatottság az orvoslásban és az itthon maradásban is

Bemutatjuk a bácsfeketehegyi **dr. Hallgató Tündét**. A bácsfeketehegyi születésű dr. Hallgató Tünde a kitartását és munkaszeretetét édesapjától látta és sajátította el, amiért mai napig hálás a családjának. Számára sosem volt kérdés, hogy orvos szeretne lenni. Szerbia már évek óta orvoshiánnyal küzd, a legtöbben az egyetem elvégzését követően külföldön próbálnak szerencsét. Elsősorban a fizetések, másodsorban pedig az egészségügy helyzete miatt. A harmincas éveiben járó doktornő mégis az itthon maradás mellett döntött, annak ellenére, hogy ő sem volt könnyű helyzetben, ami az elhelyezkedést illeti. Az itthon maradt orvosok közül kevesen döntenek úgy, hogy az alapképzést követően megvédik doktori disszertációjukat, Tünde erre is rácsáfol, ugyanis tavaly novemberben szerezte meg doktori fokozatát. Lapunknak mesélt az egyetemi évek megpróbáltatásairól, a munkába állás nehézségeiről és nem utolsósorban a hivatás szépségeiről, amelyekből nap mint nap merítkezik.

– Számomra sosem volt kérdés, hogy orvos szeretnék lenni, igazából soha nem is volt B tervem. A gimnáziumot Topolyán végeztem el, ezt követően az Újvidéki Egyetem Orvostudományi Karára felvételiztem, ami kicsit sem volt könnyű a szerb nyelv miatt. Az egyetemi évek leginkább a tanulásról szóltak, valóban nem könnyű egyetem az orvosi. 2015-ben fejeztem be az alapképzést, a kötelező gyakorlataimat a szülőfalumban és Verbászon végeztem el. Amikor én befejeztem az egyetemet, akkor volt egy olyan törvény, hogy nem lehet senkit sem felvenni az egészségügybe, így korántsem volt könnyű elhelyezkednem. A topolyai Dr. Hadzsy János Egészségházban kaptam lehetőséget helyettesítésre, ennek immár nyolc éve, azóta erősítem a topolyai egészségház csapatát – mesélte a fiatal doktornő.

A doktori képzésre elsősorban saját ambícióinak köszönhetően iratkozott be, nem volt számára kérdés, hogy tovább szeretne fejlődni a szakmájában. Országunkban mai napig nem igazán becsülik meg a doktori fokozat megszerzését, sokat talán ezért is veszítik el időközben a motivációt, Tünde azonban erre is rácsáfol. Elmesélte továbbá azt is, hogy mivel a foglalkoztatási tilalom idején végeztek, ezért több kollégája és volt évfolyamtársa is külföldön helyezkedett el.

– Természetesen én is elmehettem volna külföldre, mint oly sokan a kollégáim közül. Valóban nem volt könnyű elhelyezkedni, de mindig is úgy éreztem, hogy itt vannak a szüleim, a testvérem, a barátaim, a rokonok, a régi jó szomszédok, és mindez külföldön nagyon hiányozna. Így, hogy most már túl vagyok a kezdeti nehézségeken is, nem mennék el itthonról. Sokat dolgoztam vidéken is, Topolya községhez tar-

tozó falvakban, ahol rendkívül hálásak az emberek sokszor már azért is, ha magyarul beszélhetnek a panaszokról. A mi szakmánkban a legtöbben nem szeretnek vidéki egészségházakban elhelyezkedni, mert sajnos ezek az intézmények messzemenőleg nem rendelkeznek megfelelő egészségügyi felszereltséggel. Egyértelmű, hogy a nagyobb egészségügyi intézményekben jobbak a feltételek és talán a fejlődési lehetőség is, csakhogy nem dolgozhat minden orvos ott. Számomra ezek az egyszerű és kedves emberek azok, akik elfeledtetik a korábban említett problémákat.

Tünde elmondta, hogy számára lenyűgöző, hogy az orvosi hivatás mennyire változatos és egyedi, nincs két egyforma eset, ahogyan két egyforma beteg vagy megoldás sem. Természetesen annak ellenére, hogy orvosnak lenni nem ér véget a munkaidő lejártával, azért igyekszik megtalálni az arany középutat a munka és a pihenés között. Hiszen minderre nem sok ideje volt a munka és a doktori disszertáció készítése mellett, főként úgy, hogy ez idő alatt járványhelyzet tombolt világszerte, amely az egészségügyben dolgozók munkáját hatványozottan megnehezítette. Egyértelműen lépéseket kell tenni az egészségügy megreformálása érdekében, hiszen hatalmas orvoshiánnyal küzd az ország, és több vajdasági településen is arra panaszkodnak, hogy nincs magyar nyelvű orvos. Reméljük, a jövőben többen döntenek majd hasonlóan, mint Tünde, és a közösségük szolgálatába állnak.

Az interjú születését követően érkezett a hír, hogy a fiatal orvosnő a napokban újabb elismerésben részesült, a Vajdasági Regionális Orvosi Kamara ismerte el oklevéllel eddigi tevékenységét, főként a világvjárvány idején kifejtett helytállásáért.

Forrás: Magyar Szó
GR

A régi nemzetközi út építése Szenttamástól Feketicsig az 1938-as esztendő során

2. rész

Szenttamástól Feketicsig a nemzetközi út építésének vállalkozója Kozinski Jakob Belgrádban bejegyzett építésmérnök volt. Ő Oroszországból a októberi forradalomkor menekült zsidó mérnök volt. Számos épületet tervezett és épített Belgrádban. Az útépítéskor a 8-2263-as számú teherautójával a feketicsi Halasi János 33 éves róm.kath. is vett részt. A pótkocsis teherautója 75 lóerős volt és 4 tonna teherre volt regisztrálva. Régi öregek mondása szerint azért ilyen jó ez a része az útnak, mert egy orosz mérnök építette, aki nagyon jól tudta a betont összeállítani. (Érdekesség: időközben helyenként aszfaltot húztak a betonútra, és a betontáblák széle mentén az aszfalt meg van repedve, így szépen kirajzolódnak mind a mai napig a régi betontáblák.)

Az út két sávusra készült. Az építéssel Szenttamástól

haladt Szenttamás felé. Az új útirány miatt a falutól nem messze egy új híd kellett építeni az épülő nemzetközi útnak, de építésének körülményeivel a korabeli dokumentumok nem foglalkoztak. A háború szele miatt két négyzet formájú lyukat képezetnek ki a híd lábába. Mondván, ha kell, a robbanószerkezetet oda be lehet helyezni és szükség esetén a híd használhatatlanná lehet tenni. (de sohasem robbantották fel, pedig áthaladt rajta több féle katonaság is).

Az út alapja először földtöltés volt. Tulajdonképpen az út menti 3 méter széles vízvezető árok kiásásával nyerték ki a földet. A földtöltésre előbb homok, majd apró kő került. Végül 2 sorban 3x10 méteres betonkockákat öntöttek ki 25 cm vastagságban. Betonvasat nem öntöttek bele. Így az út teljes szélessége 6 méter lett. Minden kockában az út nyugati oldalánál

Az ezredik betontáblába beöntöttek fémmel egy 1000-es számot, jelenti: 10 km-re Szenttamástól (1000 drb x 10 m) és mint minden táblába, ebbe is belekarcolták az öntési dátumot: 20.IX.38.

indultak.

Feketics kijáratánál megváltozott Szenttamás felé az útirány. Egyenesbe vették. Előtte addig a községi földes utat használták (16 méter széles volt) és a Becsei úton a „kúgátnál” (a Barán átjáró híd akkori elnevezése) mindjárt el kellett jobbra fordulni. A mai körforgalomnál találkozott a két út és egymás mellett

belevésték a kiöntés dátumát. (Sajnos évtizedek alatt, a sok használatból a számok eléggé kikoptak). A betonkockák között 5 cm hézagot hagytak, amit időnként cseppfolyós szurokkal öntöttek fel. Ezzel a megoldással nem kellett félni az út deformálódásától a nagy nyári melegekben. Az út a két széle felé lejtett, hogy a csapadék az árkokba minél előbb lefolyjon.

1938. október 13-án dátum szerint legalább 25 beton-táblát kiöntöttek a bejegyzések szerint. Dátum felett létezik még egy kikopott szám, jelentése a kiöntés sorszáma.

Az út mentén csonka gúla alakú köveket ástak le, útjelzőként a szélét jelölve. Alul-felül fehér, közepén feketére volt festve. Némelyeken macskaszemeket, fényvisszaverő üvegeket illesztettek be, hogy éjjel figyelmeztesse a sofőröket. Az út irányában piros, a szemközti forgalomban sárga színűek voltak. Ezek a kövek kanyarokban sűrűbben voltak leásva, míg nyílt úton ritkábban.

Az út mellé nemzetközi útjelző táblákat helyeztek. Az árokparton túl nyárfákat ültettek. Fialat fák kitörése szigorúan tilos volt és büntetés járt érte. Ezek a hatvanas évekre úgy megnőttek, hogy közeli parton álló szállásról feléjük kiabálva visszhangoztak. Igaz csak egyszer (nem úgy mint a Tihanynál).

1938. december 28. „Kommunikációs szemszögből - írja a jelentés - nincs külön kívánság, mert modern állami úttal vagyunk a járási helységgel (Bácstopolya) összekötve és egyúttal össze vagyunk kötve Szenttamással is, és épül a bánsági első rendű kövesút Feketicstől Óverbászig, így a közeljövőben arra is lesz jó összeköttetésünk.”

1939. január 11-én már a községi előljárók a járásnak tett jelentésükben megemlítik, hogy kiépült a modern nemzetközi út és épülőben van Feketics és Óverbász között a bánsági kövesút is.

Hanem alighogy elkészült a nemzetközi, azaz III. Állami út, szinte hihetetlen, de 1939. január 19-én délelőtt 10 órától este 20 óráig meg lett tiltva mindenki

Nemzetközi út Feketicről Szenttamás felé 1960-as években

számára a közlekedés, mert ott autóverseny lesz teljes sebességgel! Másnap a községből máris jelentették, nem történt semmi baj sem a verseny ideje alatt. Persze sokan kíváncsiak voltak, várták a versenyautókat a főutcán. A falu népének nagy csodálatára még egy nő is volt a versenyzők között! (Érdekes hóról nincs szó!).

Az állami azaz a nemzetközi út Belgrád-Szabadka szakaszának hivatalos átvételéről 1939. november 4-én kiadták az értesítést az állami szervek, hogy azt a hónap közepére látták elő. Felszólították a községi vezetőket, hogy teljes felelősség végezzék el a rendbetételt a főutcán, az esőzések miatt a sártól, szeméttől tisztítsák meg az utat, utcát és a bekötőutakat, meszeljék ki az útkorlátokat, útjelzőket. Előző évben már a község vásárolt 1062 darab zászlót különböző méretben a villanykarókra. Valószínű ez az intézkedés is a hivatalos átvételre történt, későbbiekben pedig az állami ünnepekre díszítik ki majd a falut. Az átvételig rendőrök, zsandárok ügyeljenek a kifogástalan állapotra. Ugyanis a királyi kormány tagjai és számos külföldi delegáció fog átmenni a községen és hivatalosan átvenni az utat. Nehogy az állami tulajdon rongálása látszódjon az átvételekor. Feketicsnek 1938-ban 6294 lakosa volt (209 jugoszláv, 4043 magyar, 2008 német, 2 román, 25 zsidó, 7 orosz).

A községi elnök Bika Sándor volt, a jegyző Todorović Sergije.

Ha lassan is, de mind jobban növekedett a motoros járművek száma. Ekkor 4 luxusautó, 1 teherautó, 10 motorbicikli volt jegyzékbe véve. (Igaz már 1937-ben 6 drb is volt használatban). 24-28 lóerős traktorból volt 6, 632 férfi kerékpár, 91 női kerékpár volt. Mint közlekedési eszközöknek a lovas fogatok közül a 4 fiáker, 469 lovas kocsi, 12 ökrös fogat, 12 drb kétkerekű kóla, 108 szánkó is számba lett véve. Bár Baum József és társa szeghegyi lakosok voltak, de a 2 autóbusszokkal a vonatok érkezésétől függően naponta többször indultak és érkeztek menetrend szerint a Feketicről vagy Feketicsre, szállítva az utasokat a vasútállomásra, vagy Bácstopolyára.

(Megjelent a Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság évkönyvében, 2023)

Sárközi Ottília

Joghurtos mini fánk

Ha fánkra gondolunk, általában a hagyományos, élesztős változatra gondolunk, de a mai rohanó világban néha jól jön egy könnyebben, időben sokkal hamarabb, viszont ízben is finom változat. Ez a joghurtos minifánk körülbelül 5 perces előkészítést, plusz néhány perces munkát igényel, az eredmény, ha jól dolgozunk (márpedig ez szinte elronthatatlan), osztatlan siker lesz.

a mazsola (én most kihagytam) és a citromhéj (a liszt hozzáadása után érdemes evőkanálra váltani és azzal kikavarni). Forróolajba nagyobb diónyi adagokat kanalazunk a tésztából (két kanál segítségével könnyebben boldogulhatunk), várunk, amíg szép aranybarnára sülnek, majd jól lecsepegtetjük róluk a felesleges olajat és papírtörlőre szedjük.

- ízlés szerint porcukorral is megszórhatjuk, de ez

Hozzávalók kb. 12-14 darabhoz:

- 2 db tojás
- 170g epres vagy málnás joghurt (másféle ízű joghurttal is finom)
- c60 g kristálycukor vagy barna cukor
- 1 csomag vaníliás cukor (1 csomag)
- 210 g finomliszt
- 10 g sütőpor
- 1 tk rum (elhagyható, ha jól sülnek, nem fognak sok olajat beszívni, sőt)
- 1-2 ek mazsola (opcionális)
- fél kezeletlen citrom reszelt héja
- pici só
- bő olaj a sütéshez

A mártogatóshoz:

- 2 kisebb doboz görögjoghurt (lehet a mennyiség szintén 170 g)
- 2 ek valamilyen finom dzsem: málna vagy eper

Elkészítés:

- először a tojásokat egy habverő segítségével csomómentesre keverjük a joghurttal, a cukrokkal, majd jöhet bele a sütőporral, pici sóval elkevert liszt, a rum,

inkább csak esztétika kérdése, ha nem szeretnénk annyira édesre, bőven elég a cukor a tésztában és a mártogatásban.

- A görögjoghurtot összekeverjük a gyümölcsdzsemmel, és a fánkokat belemártogathatjuk, vagy fagyasszuk vele, ahogy nekünk jobban esik.

H.Sz.

FECSKETO LL

Várjuk

Már nincsenek jégvirágok,
ablakokon jégbefagyott művészi alkotások.

Lehelettől nem dermed meg az üvegen,
a szívekből sóhajtott szerelem.

Már csak a virágok kókadoznak
ha rájuk fagy a harmat,
és ha kitekintünk az ablakon
látjuk a zúzmarás fehér utakat.

Már elfeledjük a téli álmokat,
ami fagyba zárta világunkat,
és kívárjuk, hogy a virágok színes hada
elhozza az igaz szerelmet tavaszra.

Bácsi (Vajda) Sára

ANYAKÖNYVI HÍREK

Újszülöttek

Gzim Geri és Sanija Krasnići kisfia **Alen**
Simonyi Tamás és Zsófia kisfia **Gábor**
Vajda Csaba és Török Noémi kislánya
Janka
Paroci Ana kisfia **Konstantin**

Elhunytak

Rápóti József december 6, 80 évében
Id. Kórizs András december 10, 81 évében
Toržić Janko december 12, 37 évében
Id. Kasza József január 2, 74 évében
Porkoláb Erzsébet szül. Rápóti Erzsébet
január 4, 99 évében
Gyenge Erzsébet szül. Kertész Erzsébet
január 8, 78 évében
Zoran K. Klac január 12, 68 évében
Dragan Žakula január 21, 71 évében
Božana Dobi szül. Lazović január 24,
98 évében
Jasmina Klac szül. Mitrović február 3,
64 évében
Dušan Labus február 6, 89 évében
Bácsi Lídia szül. Pál Lídia február 7,
84 évében

Az anyakönyvi hírek adatait a helyi orvosi rendelőből, az anyakönyvvezetői irodából, valamint a "Tiho" temetkezési vállalatától kaptuk.

Fecske. Kiadja a Zöld Dombok környezet- és közösségfejlesztési szervezet, Bácsfeketehegy, JNA 24. Tel/fax: 024/739-063.

E-mail: feketicsifecske@gmail.com Folyószámlaszám: 310-8659-38. www.feketics.com

Tördelés: Bácsi Róbert. Munkatársak voltak: Bácsi (Vajda) Sára, Bíró Csaba, Dr. Kasza Bálint, Halász Renáta, Hajvert Lódi Andrea, Orosz Attila, Papp Julianna, Pál Károly, Sárközi Ottília, Szukola Béla, Szarka Zsófia, Szakács Tamás, Juhász Attila, Lakatos Janez. Készült Bácsfeketehegy a P.S. Print & Design nyomdában 2024. február.

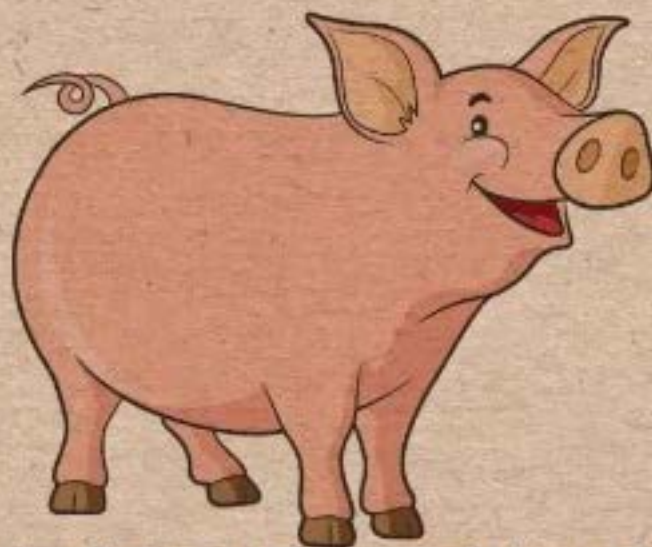
CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
659.3 (497.113)

FECSKE: bácsfeketehegy havilap / szerkesztő Bácsi Róbert.
– 1. évf., sz. (2004). – Bácsfeketehegy: Zöld Dombok környezet- és
közösségfejlesztési szervezet, 2004. – Illusz. : 30 cm

Mesečno.

ISSN 2217-3706

COBISS.SR-ID 201634567

Bácsfeketehegy - Kultúrotthon

DISZNÓTOROS BÁL

2024.02.17. 19.00h

BELÉPŐ: 2000 RSD
ZENE: AZZURRO BAND

*Jelentkezni lehet Juhász Árpádnál
069-5565626 Február 12. -ig*

.....
*Az ár tartalmazza: vendégköszöntő italt,
disznótoros levest, hagyományos töltött
káposztát és desszertet*